

Eläinturistina Luxoris- sa

Eläinlääkäri keskittyy lomallaankin eri asioihin kuin muut matkalaiset.

Egyptissä toimii työeläinten hyvinvointia edistävä järjestö ACE, syystäkin.

TEKSTI: LAURA HÄNNINEN

KUVAT: ACE-KLINIKKA

“Terve, terve! Nokia, Nokia!”, älämölöä ei voi helmikuunvalkoinen suomalainen Luxorissa välttää. Taxi, taxi -huudot kilpailevat kalesch, kalesch -tarjoustensa kanssa. Kaupungissa on noin 400 rekisteröitynyttä vossikkaa, kaleschia, joista 250–300 on päivittäin kadulla töissä. Maallikkoeläinlääkärikin taidoin löytyi ainoastaan kolme hevosta, jotka eivät silminnähten ontuneet. Liikenteen seassa on myös lukuisia sitkeitä aaseja, jotka vetävät kaikkea huonekaluista heinäkasoihin.

Vapaaehtoisjärjestö toimii

Näitä työeläimiä hoitamaan perustettiin vuonna 2000 vapaaehtoisjärjestö ACE eli Animal care in Egypt. Järjestön perustaneet britit huomasivat Luxorin työeläimillä pahoja hautumia ja ihoahaavoja valjaiden alla, koska vetoeläimiltä ei välttämättä riisuttu valjaita koskaan pois ennen viimeistä vetoa pellolla tai maantiellä. Perustamissyys kuulostaa kovin samalta kuin everstiluuttantti T. K. Forsténin vuonna 1901 Helsingissä perustaman Suomen eläinsuojeluyhdistyksen alkuperäinen toiminta-ajatus.

ACE:n toimintaolosuhteet ovat viimeisen kahdeksan vuoden ajan parantuneet huomasti: testamenttirahoituksen turvin on perustettu eläinklinikka Luxorin laitamille, ja potilaita käy parisataa päivässä. Eläinlääkäreitä oli helmikuun alussa viisi; vapaaehtoistöissä oleva vastavalmistunut brittiläinen eläinlääkäri ja oppaamme Zofia

Valtaosa potilaista on aaseja ja hevosia, toki joskus myös kameleita.

Lisowski sekä kolme paikallista eläinlääkäriä. Maaliskuussa klinikalle oli tulossa toinenkin vapaaehtoinen eläinlääkäri. Klinikalla työskentelee myös klinikan johtajan ja perustajajäsen Kim Taylorin lisäksi 12 paikallista tallipoikaa

huolehtimassa potilashevosista sekä 6–7 Luxorissa asuvaa eurooppalaista vapaaehtoistyöntekijää auttamassa potilaiden hoidossa.

Zofia Lisowski kuuli klinikasta opiskeluaikanaan ja hakeutui sinne valmistumisensa jälkeen. ”Tämä on

mahtava kokemus. Ammatillisesti opin lyhyessä ajassa valtavasti. Ei ole olemassa rutiinipotilasta eikä samanlaista työpäivää. Klinikana ulkopuolella vieraassa kulttuurisssa eläminen on silmiä aukaiseva kokemus.”

Myös pieneläimiä hoidetaan

Hevospotilaille on 25 potilaspaikkaa, suihkut ja hiekkakylpypaikat. Pieneläimille on kymmenkunta sairaalapaikkaa. Pieneläinten hoitohuone ei eronnut mitenkään 1990-luvun hyvin varustetusta suomalaisesta kunnaneläinlääkäriin modernista vastaanotosta yksinkertaisine leikkaushuoneineen. Klinikana laboratoriossa voi tehdä yksinkertaisia perustutkimuksia, sillä siellä on mikroskooppi, sentrifugi, refraktometri ja ureastiksejä. Ultraäänilaitetta ei ole, mutta röntgen on.

Valtaosa potilaista, noin neljä viidesosaa, on hevoseläimiä: aaseja ja hevosia tasapuolisesti, kame-lipotilaita on hyvin harvoin. Klinikalta ei tehdä sairasmatoja, sillä Egypti tukee tuotantoeläinten pitoa, ja paikallisilta praktikoilta ei haluta viedä tienestiä. Jonkin verran nautoja ja lampaita tuodaan kuitenkin hätätapauksina klinikalle. Noin joka kymmenes potilas on pieneläin. Pieneläinten yleisin klinikalle tulossy on liikennevamma. Klinikalla ei ole valmiutta pieneläinten ortopediaan, joten harkinnan mukaan alle 20 kilon potilaiden pahoja raajamurtumia hoidetaan jonkin verran amputaatioilla.

”Amputaatiotapaukset valitaan kuitenkin harkiten”, kertoi Lisowski. ”Potilaan on oltava muuten hyvässä ravitsemustilassa. Amputaatiopotilaan uudelleensijoitus on myös vaativaa, sillä kadulla epämuotoinen eläin joutuu helposti lasten rääkkäämäksi.”

Sairaalapotilaiden yleisimpiä vaivoja ovat erilaiset kaviovammat kuten kaviopaiseet, rakenneviat

ja kengitysongelmat. Egyptistä vaikeasti saatavaa roudarinteippiä kuuluu rullatolkulla kaviohauteiden kiinnittämiseen. Aaseilla on syviä valjashankaumia sekä puremahaavoja. Palovammapotilaita on useita, sillä maa on kuiva, tupakoiminen yleistä ja olkikatkoiset eläinsuojat palavat helposti. Eläi-

Aaseilla on muun muassa syviä hankaumia, puremahaavoja ja palovammoja.

silmiinpistävästi piristyvät koppilevossa, saatuaan valjaat pois selästä, pehmeän makuualustan ja riittävästi ruokaa ja juomaa.

Asenteisiin vaikuttamista

Lisowskin mukaan vaikeinta on tottua välinpitämättömyyden aiheuttamaan julmuuteen. ”Koskaan

met ovat pilttuissa kiinni, eivätkä pääse helposti pakenemaan.

Lisowski valmisteleekin ensimmäistä kliinistä artikkeliaan palovammojen hoidosta. Palovammat hoidetaan tapauskohtaisesti, mutta tavallisesti potilaat saavat kipulääkkeitä, palovammoja suihkutetaan, ja niille laitetaan aloe vera- tai hopeasulfadiatsiini-valmisteita. Klinikalla ei ole hevoskokoista leikkuria, joten ähkyleikkauksia tai ortopediaa ei tehdä. Tosin muutama aasin hätäsektio on tehty lehmätyyliin kyljestä.

Sairaalaa otetun eläimen todellisen statuksen selvittäminen on aluksi vaativaa, sillä potilaat

ei totu perheelle elintärkeän aasin lopettamiseen. Mutta vastaavasti on ilonhetki, kun hartaasti hoidettu aasi palaa kotiinsa ja perhe voi jatkaa elantonsa hankkimista.”

Eläinten lopettamisesta neuvottelemisen omistajien kanssa on haastavaa, sillä eläimen on oltava todella työkunnon, jotta omistaja raaskii antaa tappoluvan. Järjestö joutuu ensin ostamaan lopetettavaksi haluavansa eläimen omistajalta, joka suostuu myymään sen tarjottuun hintaan yleensä vain todella selvissä eli liikuntakyvyttömissä tapauksissa.

Vierailuaikana klinikalla oli lanemurtumaepäilyhevonen, jonka

Klinikka ottaa töihin valmiita eläinlääkäreitä ja tietyillä eboilla myös opiskelijoita. Lisätietoja saa klinikan vältä.

omistaja oli ilmoittanut hakevansa kotiin viiden päivän kuluttua diagnoosista riippumatta. Lisowskin mukaan pellolle aisojen eteen kuolevat aasit ja hevoset ovat maan arkipäivää. Suomesta käsin on helppo pyhistellä: ontuvan hevosien kalesch-kuskillle ei voi sanoa, että laitapa hevonen viideksi viikoksi lomalle. Lasten on syötävä hevosen loma-aikanakin.

ACE on pystynyt vaikuttamaan asenteisiin paljon: kalesch-kuskit tietävät klinikan ja käyttävät sen palveluja. Parhaiten hoidetuista hevosista otetaan esittelykuvat ja huonoimmista raakeista vastaavasti kuvat koulutusta varten. ACE ja muut Luxorissa toimivat eläinsuojelujärjestöt valistavat turisteja, jotta he eivät antaisi kalesch-kuskiensa juoksuttaa hevosiaan kovilla päällysteillä. Toive onkin toteutunut varsin hyvin. Eläinten tapahakkaaminen oli tietenkin turistina aika hätkähdyttävää. Mutta taas, turha pyhistellä, tapasähköpiiskan käyttö ei ole niin tavatonta meilläkään teurastamoilla.

Varsinaisen asennekoulutuksen ACE on aloittanut Luxorin koululuokista. Klinikalla on 40-paikkainen luentosalin, johon paikalliskoulujen opettajat tuovat luokkia

tutustumiskäynneille. Lasten opetusohjelma on suunniteltu klinikkaa perustettaessa ja sen on hyväksynyt maan opetusministeriö. Lapsia opettaa egyptiläinen opettaja, tällä hetkellä apunaan brittiläinen musiikinopettaja.

Luokkahuoneen seinillä oli kuvia ja opetustauluja kissojen ja koirien hoidosta ja kohtelusta. Lapsille opetettiin yksinkertaisia asioita loruina ja lauluina. Opetuksen tavoitteen oli saada lapset ymmärtämään, että myös eläimet tuntevat kipua ja lyöminen satuttaa niitä. Lasten asennekasvatus näytti toimivan. Lähtiessäni klinikalle suti pyöränrämillä punaista hiekkatietä pitkin kaksi likanaamaista pikku-poikaa, toisella pömppömahainen, sairas koiranpentu kainalossa.

Kiinnostaako vapaaehtoistyö ACE:ssä?

Klinikka ottaa töihin valmiita eläinlääkäreitä. Klinikalle paras työkentelyaika on 3–6 kuukautta, mutta myös lyhyemmät työrupeamat ovat mahdollisia. ACE tarjoaa hyvän majoituksen. Työaika on kahdeksasta viiteen, ja joskus harvoin on ylitöitä. Eläinlääkärin vastuut vaihtelevat vierailuajan mukaan, mutta pääsääntöisesti

vastataan sairaalapotilaista ja avustetaan paikallisia eläinlääkäreitä potilaiden hoidossa.

ACE ottaa vapaaehtoistyöhön myös loppuvaiheen opiskelijoita, mutta heidän oletetaan keräävän noin tuhat englannin puntaa vierailuaan vastaan. ”Aktiiviset ja oma-aloitteiset opiskelijat, joilla on hyvät kliiniset taidot ja rohkeus laittaa itsensä likoon, pärjäävät täällä yleensä mainiosti”, toteaa Lisowski.

Kirjoittaja on ELT, eläinten hyvinvoinnin ja eläinsuojelun kliininen opettaja kliinisen tuotantoeläinlääketieteen laitoksella. Tällä hetkellä hän on virkavapaalla ja toimii vasta perustetun Eläinten hyvinvointikeskuksen vt. johtajana.

Kirjoituspalkkio on luovutettu ACE:n toiminnan tukemiseen.

Yhteystiedot järjestöön

Lisowski neuvoo vapaaehtoistyöhön haluavaa lähettämään cv:nsä ja haluamansa vierailun pitempien, syyn ja muut asiaan sopivat tiedot sähköpostitse osoitteeseen vet@ace-egypt.org.uk.

Samaan sähköpostiosoitteeseen voi lähettää kaikki yleistä ACE:n eläinlääkintää koskevat kysymykset. Muihin klinikkaa koskeviin kysymyksiin vastaa klinikan johtaja Kim Taylor, sähköposti: kim@ace-egypt.org.uk.

Klinikan kotisivut ovat osoitteessa www.ace-egypt.org.uk. Sivulla on muun muassa tuliais-toivelista vierailijoille ja blogisivut osoitteessa www.aceegypt.blogspot.com.

Klinikka kerää tällä hetkellä rahaa muun muassa kumimattoihin ja ulkotarhan aitoihin osoitteessa www.justgiving.com/ace-egypt.